

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,

ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,

email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2873/18-8-2022)

Τέθηκε από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) το κάτωθι ερώτημα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης:

«Δεδομένου ότι σύμφωνα με τις τελευταίες τροποποιήσεις του Ν. 4412/16, κατά τη διαδικασία προμήθειας, για παράδειγμα, ενός αντλητικού συγκροτήματος με απευθείας ανάθεση, απαιτείται η παρέλευση 5 εργάσιμων ημερών από τη δημοσίευση της πρόσκλησης στο ΚΗΜΔΗΣ έως την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης, κάτι το οποίο καθυστερεί περαιτέρω τη διαδικασία ανάθεσης,, ερωτάται εάν είναι νόμιμη η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής για αυτή την κατηγορία δαπανών, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η εν λόγω καθυστέρηση»;

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» στο άρθρο 120 «Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 53 Ν.4782/2021, ορίζεται ότι«1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών του άρθρου 26 νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο

ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 66. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.... 3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, ισχύουν τα ακόλουθα:α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται και σε έναν οικονομικό φορέα και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.».

Σύμφωνα με τον **ν. 4270/2014** «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), στο **άρθρο 100** «Έννοια, προϋποθέσεις και διαδικασία έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής» ορίζεται ότι «1. Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής (Χ.Ε.Π.) είναι το χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται χρηματικό ποσό σε οριζόμενο υπόλογο, ο οποίος αποδίδει λογαριασμό σε τακτ ή προθεσμία με την υποβολή των νόμιμων δικαιολογητικών. 2. Επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π., μετά από αιτιολογημένη απόφαση, για πραγματοποίηση δαπανών, που λόγω της φύσεώς τους ή λόγω επείγουσας υπηρεσιακής ανάγκης, είναι δυσχερές η τήρηση των διατυπώσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη δικαιολόγησή τους, καθώς και μικροδαπανών, χωρίς αιτιολόγηση, μέχρι του ύψους των επτά χιλιάδων (7.000) ευρώ κατά Κ.Α.Ε., ετησίως. Το ποσό αυτό δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών....3. Τα Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημόσιων υπαλλήλων και υπαλλήλων που υπηρετούν στο Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, υπαλλήλων Ο.Τ.Α. Β' βαθμού, αξιωματικών, μονάδων ή υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων και των αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής που έχουν χρηματική διαχείριση, καθώς και στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος....». Στο **άρθρο 101** «Περιορισμοί - Ειδικές περιπτώσεις χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής» όπως τροποπ. με το άρθρο 85 Ν. 4864/2021, ότι «1. Δεν επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. στο όνομα υπαλλήλων που υπηρετούν σε διευθύνσεις ή τμήματα οικονομικής διαχείρισης και ειδικότερα σε υπαλλήλους που εμπλέκονται

στη διαδικασία εκκαθάρισης και πληρωμής δαπανών ή διαχειρίζονται χρήματα και αξίες του Δημοσίου, εκτός αν πρόκειται για δαπάνες μετακινήσεως αυτών και για έξοδα διακινήσεως του μηχανογραφικού υλικού εισπράξεως και πληρωμών.. 2. Επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. σε υπαλλήλους του Δημοσίου με οποιαδήποτε σχέση, σε όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, καθώς και σε άλλα πρόσωπα για δαπάνες μετακίνησής τους με εντολή του Δημοσίου. Για δαπάνες μετακίνησης περισσότερων του ενός προσώπων, επιτρέπεται η έκδοση ενός μόνο Χ.Ε.Π., με υπόλογο μόνιμο δημόσιο υπάλληλο ή υπάλληλο με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που προκαταβάλλει τα απαιτούμενα ποσά στους μετακινούμενους. Οι λαμβάνοντες τις προκαταβολές υπέχουν αυτοτελώς τις ευθύνες υπολόγου Χ.Ε.Π. και αποδίδουν λογαριασμό δια του υπολόγου του Χ.Ε.Π.. Ο υπόλογος του εντάλματος, που ευθύνεται μόνο για τη νομιμότητα των προκαταβολών που διενήργησε, συγκεντρώνει τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των μετακινηθέντων και τα υποβάλλει αρμοδίως μαζί με τις αποδείξεις πληρωμής των προκαταβληθέντων ποσών. 3. Προκειμένου για δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό των εν ενεργεία υπαλλήλων και των μελών των οικογενειών αυτών, καθώς και ιδιωτών που νοσηλεύονται στο εξωτερικό με δαπάνη του Δημοσίου, τα οικεία Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, με δεύτερο υπόλογο τον Πρόξενο της χώρας μεταβάσεως. Για δαπάνες μετακινήσεως στο εξωτερικό προσώπων του προηγούμενου εδαφίου και των τυχόν συνοδών αυτών, τα οικεία Χ.Ε.Π. εκδίδονται στο όνομα των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων ή ιδιωτών. Προκειμένου για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο εσωτερικό προσώπων, των οποίων τις δαπάνες καλύπτει το Δημόσιο, επιτρέπεται η έκδοση Χ.Ε.Π. επ' ονόματι μόνιμου δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου με σχέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.». Στο **άρθρο 102** «Υποχρεώσεις και ευθύνες υπολόγων και άλλων οργάνων εξ ενταλμάτων προπληρωμής» ότι « 1. Ο υπόλογος μπορεί να πραγματοποιεί πληρωμές σε βάρος του προϊόντος Χ.Ε.Π. έως την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού και σε καμία περίπτωση πέραν της 31ης Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο εκδόθηκε το Χ.Ε.Π....». Στο **άρθρο 106** «Εξουσιοδοτήσεις» ότι «Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, ρυθμίζονται: α. Λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες των υπολόγων από εντάλματα προπληρωμής, επενδύσεων και προσωρινών. β. Ο τρόπος τακτοποίησης των ανωτέρω ενταλμάτων και οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού, οι κατά των υπολόγων κυρώσεις, τα σχετικά θέματα με την επίσχεση των αποδοχών, σε περίπτωση

αθετήσεως των υποχρεώσεών τους, καθώς και με τον καταλογισμό αυτών και των μη νομίμως λαβόντων. γ. Η καθιέρωση περιορισμών στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών, τα σχετικά θέματα με τη μεταβίβαση σε άλλους υπαλλήλους της διαχείρισης ολόκληρου ή μέρους του ποσού που έχει προκαταβληθεί στον υπόλογο, καθώς και λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων περί προπληρωμών.».

Ενόψει του ότι τα προβλεπόμενα από το άρθρο 106 ν. 4270/2014 Προεδρικά Διατάγματα δεν έχουν εκδοθεί, βρίσκονται σε ισχύ εκείνα που εξεδόθησαν δυνάμει του άρθρου 44 του παλαιού Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν. 2362/95). Στο **ΠΔ 136/1998** «Περιορισμοί έκδοσης Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής και ευθύνες υπολόγων», στο **άρθρο 2** «Υποχρεώσεις Υπολόγων ΧΕΠ» ότι «1. Ο υπόλογος που ορίζεται από το διατάκτη έχει την υποχρέωση με την έκδοση του Χ.Ε.Π να εισπράξει εγκαίρως το ποσό που τίθεται στη διάθεσή του και αν δεν παρίσταται ανάγκη άμεσης χρησιμοποίησής του, οφείλει να το καταθέσει στο όνομά του σε ιδιαίτερο λογαριασμό, σε Τράπεζα ή σε άλλο Πιστωτικό Ιδρυμα που έχει επιλέξει το Δημόσιο για την κατάθεση των διαθεσίμων του, με επιτόκιο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες της αγοράς. Από τους λογαριασμούς αυτούς θα αναλαμβάνονται, ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζονται, τα απαιτούμενα ποσά για την πληρωμή των σχετικών δαπανών. Αν στην έδρα που υπηρετεί ο υπόλογος, δεν λειτουργεί κατάστημα Τράπεζας ή Πιστωτικού Ιδρύματος, από τ' ανωτέρω, το ποσό του εντάλματος κατατίθεται με γραμμάτιο είσπραξης στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και στον εκτός προϋπολογισμού λογαριασμό: τρεχούμενοι λογαριασμοί χρηματικών ενταλμάτων με απόδοση λογαριασμού, από τον οποίο θα αναλαμβάνει τα απαιτούμενα ποσά.» Με **Το ΠΔ 97/2011** «Προθεσμία απόδοσης λογαριασμού Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής», στο άρθρο 2 ότι «Η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού δε μπορεί να ορισθεί πέραν του ενός (1) μηνός από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο εκδόθηκε το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής (άρθρο 41, παρ. 1, Ν. 2362/1995) [και αντιστοίχως άρθρο 103 ν. 4270/2014].

II. Επί του ερωτήματος

Από το πλέγμα των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. καθ' ο μέτρο εφαρμόζουν τους κανόνες και τις αρχές του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ήδη ν. 4270/2014), μπορούν να προβούν σε έκδοση Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής (ΧΕΠ) μόνο στις κάτωθι αποκλειστικά αναφερόμενες περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 100 και δη:

α) μετά από ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του οικείου διατάκτη, για δαπάνες που λόγω της φύσεώς τους ή λόγω επείγουσας υπηρεσιακής ανάγκης, είναι δυσχερής η τήρηση των διατυπώσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη δικαιολόγηση τους.

β) για μικροδαπάνες, χωρίς υποχρέωση αιτιολόγησης, μέχρι του ύψους των επτά χιλιάδων (7.000) ευρώ κατά Κ.Α.Ε., ετησίως.

Κατά τα λοιπά για τη διαδικασία έκδοσης, απόδοσης, προθεσμιών κ.ο.κ. Χ.Ε.Π. εφαρμόζονται απαρέγκλιτα οι ειδικότερες διατάξεις των άρθρων 100-106 ν. 4270/2014, του ΠΔ 136/1998 και του ΠΔ 97/2011.

Αθήνα, 21-9-2022

Οι γνωμοδοτούντες δικηγόροι

Σβετλάνα (Ζέτα) Ζυγούρη

Πάνος Ζυγούρης

